संहारकाले संप्राप्ते सदेवानखिलान् मुनीन् । लोकान् वर्णाश्रमवतो हरिष्यसि यदा हर ! । तदा क्व ते महादेव ! पापं ब्रह्मवधादिकम् । पारतन्त्र्यं न ते शम्भो ! स्वैरं क्रीडेस्ततोभवान् । व्यतीतब्रह्मणामस्थ्नां स्रक् कण्ठे तेऽवभासते । यदा तदा क्वानुगता त्वां हत्या ब्रह्मणोऽनघ । कृत्वापि सुमहत् पापं त्वां यः स्मरति भावतः । आधारं जगतामीश ! तस्य पापं विलीयते । यथा तमोन तिष्ठेत सन्निधावंशुमालिनः । तथा च तव भक्तस्य पापं नश्यति तत्क्षणम् । यश्चिन्तयति पुण्यात्मा तव पादाम्बुजद्वयम् । ब्रह्महत्याभवमपि पापन्तस्य व्रजेत् क्षयम् । तव नामानुरक्ता वाग्यस्य पुंसोजगत्पते ! । अप्यद्रिकूटतुलितं नैनस्तमनुधावति । रजसा तमसा विवर्द्धितं क्व नु पापं परितापदायकम् । क्व च ते शिवनाम मङ्गलं जनजीवातु जगद्रुजापहम् । यदि जातु चिदन्धकद्विषस्तव नामौष्ठपुटाद्विनिःसृतम् । शिव ! शङ्कर ! चन्द्रशेखरेत्य सकृन्नाम न संसृतिः पुनः । परमात्मन् ! परं धाम स्वेच्छाविधृतविग्रह ! । कुतूहलं तवेशेदं क्व पराधीनता शिवे । अद्य धन्योऽस्मि देवेश ! यन्न पश्यन्ति योगिनः । पश्यामि त्वां जगन्मूलमक्षयं परमेश्वरम् । अद्य मे परमोलाभस्त्वद्य मे मङ्गलं परम् । त्वद्दृष्ट्यमृततृप्तस्य तृणं स्वर्गापवर्गकम् । इत्थं वदति गोविन्दे विमला पद्मया तया । मनोरथवती नाम भिक्षा पात्रे समर्पिता । भिक्षाटनाय देवोऽपि निरगात् परया मुदा । दृष्ट्वानुयायिनीन्तान्तु समाहूय जनार्द्दनः । संप्रार्थयद्ब्रह्महत्यां विमुञ्चेति त्रिशूलिनम् । ब्रह्महत्योवाच । अमुनापि मिषेणाहं संसेव्याद्य वृषध्वजम् । आत्मानं पावयिष्यामि क्व पुनर्भवदर्शनम् । सा तत्याज न तत्पार्श्वं व्याहृतापि मुरारिणा । तमूचेऽथ हरिं शम्भुः स्मेरास्यो वचनं शुभम् । त्वद्व्याक्यामृतपानेन तुष्टोऽस्मि बहुमानद ! । वरं वृणीष्व गोविन्द ! वरदोऽस्मि तवानघ ! न माद्यन्ति तथा भैक्षैर्भिक्षवोऽप्यतिसंस्कृतैः । यथा मान सुधापानैर्ननु भिक्षाटनज्वराः । विष्णुरुवाच । एष एव वरः श्लाघ्यो यदहन्देवताधिपम् । पश्यामि त्वां देव देवं मनोरथपथातिगम् । अनभ्रेयं सुधावृष्टिरनायासो महोत्सवः । अयत्नो निधिलाभोयं वीक्षणं हरते सताम् । अवियोगस्तु मे देव । त्वदङ्घ्रियुगलेन वै । एष एव वरः शम्भो ! नान्यं कञ्चिद्वरं वृणे । श्रीभैरवउवाच । एवं भवतु ते देव ! यत्त्वयोक्तं महामते ! । सर्व्वेषामेव देवानां वरदस्त्वं भविष्यसि । अनुगृह्येति दैत्यारिं सेन्द्रादिभुवने चरन् । भेजे विमुक्तिजननीं नाम्ना वाराणसीं पुरीम् । यत्र स्थितानां जन्तूनां कलां नार्हन्ति षोडशीम् । अपि ब्राह्माणि देवानां पदानि विपदाम्पदम् । वरं वाराणसीवासो जटामुण्डोदिगम्बरः । नान्यत्र छत्रसम्पन्नवसुधामण्डलेश्वरः । वरं वाराणसी भिक्षा न लक्षाधिपतान्यतः । लक्षाधीशोविशेद्गर्भं तद्भिक्षाशी न गर्भभाक् । भिक्षापि यत्र भिक्षुभ्योदत्ताऽमलक सम्मिता । सुमेरुणापि तुलिता वाराणस्यां गुरुर्भवेत् । वर्षाशनं हि योदद्यात् काश्यां सीदत्कुटुम्बिने । यावन्त्यन्नानि तावन्ति युगानि स दिवीज्यते । वाराणस्यां वर्षभोज्यं योदद्यान्निरुपायिने । स कदाचित् तृट्क्षुधा नो दुःखं भुङ्क्ते नरर्षभ ! । वाराणस्यां निवसतां यत्पुण्यमुपजायते । तदेव संवासयितुः फलं त्वविकलं भवेत् । ब्रह्महत्यादिपापानि यस्या नाम्नोऽपि कीर्त्तनात् । त्यजन्ति पापिनां काशी सा केनेहोपमीयते । क्षेत्रे प्रविष्टमात्रेऽथ भैरवे भीषणाकृतौ । हाहेत्युक्त्वा ब्रह्महत्या पातालतलमाविशत् । कपालं ब्रह्मणोरुद्रः सर्व्वेषामेव पश्यताम् । हस्तात्पतितमालोक्य ननर्त्त परया मुदा । विधेः कपालं नामुञ्चत् करमत्यन्तदुस्त्यजम् । हरस्य भ्रमतः क्वापि तत् काश्यां क्षणतोऽपतत् । शूलिनो ब्रह्मणोहत्या नापैति स्मैव या क्वचित् । सा काश्यां क्षणतोनष्टा कथं काशी न दुर्लभा । वाराणसीति काशीति महामन्त्रमिमञ्जपन् । यावज्जीवं त्रिसन्ध्यन्तु जन्तुर्जातु न जायते । अविमुक्तं महाक्षेत्रं स्मरन् प्राणांस्तु यस्त्यजेत् । दूरदेशान्तरस्थोऽपि सोऽपि जातु न जायते । आनन्दकाननं यस्य विचित्रं स्मरते सदा । तत्क्षेत्रनामस्मरणान्न सभूयोऽभिजायते । रुद्रावासे वसेन्नित्यं नरोनियतमानसः एनसामपि सम्भारं कृत्वा तस्माद्विमुच्यते । महाश्मशानमासाद्य यदि दैवाद्विपद्यते । पुनः श्मशानशयनं न क्वापि लभते पुमान् । कपालमोचनं काश्यां ये स्मरिष्यन्ति मानवाः । तेषां विनङ्क्ष्यति क्षिप्रमिहान्यत्रापि पातकम् । आगत्य तीर्थप्रवरे स्नानं कृत्वा विधानतः । तर्पयित्वा पितॄन् देवान् मुच्यते ब्रह्महत्यया" ।

भैरवमहादेवयोरभेदात् महादेवे कपालभृत्त्वादिव्यपदेशः । "कपालमोचनं तीर्थं सर्व्वपापप्रमोचनम् । तत्र स्नात्वा नरव्याघ्र ! सर्व्वपापैः प्रमुच्यते" भा०व०८३ अध्याये ।

कपालशिरस पु० कपालं शिरसि यस्य । महादेवे "ऋषय-